

8 Ο ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΣ ΚΑΙ Η ΠΡΟΣΩΠΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΩΝ

Σκοπός αυτής της διδακτικής ενότητας είναι:

- ***Να συνειδητοποιήσετε ότι ο Χριστιανισμός δεν είναι μια νοησιαρχική γνώση αλλά ένα προσωπικό βίωμα, μια προσωπική ανθρώπινη ιστορία.***
- ***Να κατανοήσετε ότι η αληθινή πίστη συνδέεται με τον αγώνα για την αποδοχή των αληθειών της και την εφαρμογή τους στην καθημερινή ζωή.***

"Αυτοί όλοι ήταν αφοσιωμένοι στη διδασκαλία των αποστόλων και στη μετα-ξύ τους ενότητα, στην τέλεση της θείας Ευχαριστίας και στις προσευχές. Ένα δέος τους κατείχε όλους όσοι έβλεπαν πολλά εκπληκτικά θαύματα να γίνονται μέσω των αποστόλων. Κι όλοι οι πιστοί ζούσαν σ' έναν τόπο και είχαν τα πάντα κοινά· ακόμη πουλούσαν και τα χτήματα και τα υπάρχοντά τους, και μοίραζαν τα χρήματα σε όλους, ανάλογα με τις ανάγκες του καθενός. Κάθε μέρα συγκεντρώνονταν με ομοψυχία στο Ναό, τελούσαν τη θεία Ευχαριστία σε σπίτια, τρώγοντας την τροφή τους γεμάτοι χαρά και με απλότητα στην καρδιά. Δοξολογούσαν το Θεό, κι όλος ο λαός τους εκτιμούσε. Και ο Κύριος πρόσθετε κάθε μέρα στην εκκλησία αυτούς που σώζονταν".

ΛΕΞΕΙΣ ΚΛΕΙΔΙΑ

Αγία Τριάδα, Αγάπη, Ελευθερία, Κοινωνικότητα, Προσωπικό Βίωμα, Χάρη του Θεού, Συνέργεια, Ιστορία, Αγώνας, Άγιοι

Η ζωή μέσα στην πρώτη χριστιανική κοινότητα

Η πρώτη χριστιανική κοινότητα δημιουργήθηκε στα Ιεροσόλυμα με πυρήνα της τους δώδεκα Αποστόλους. Οι Πράξεις των Αποστόλων περιγράφουν με λιτό τρόπο τη ζωή αυτής της Εκκλησίας:

Γι' αυτούς λοιπόν τους πρώτους χριστιανούς η πίστη τους δεν ήταν μια αφηρημένη διδασκαλία ή μια νοησιαρχική γνώση. Ήταν ένα προσωπικό βίωμα του καθενός και όλων μαζί, που μεταμόρφωνε τη ζωή τους σε όλη την έκτασή της. Η ελεύθερη και συνειδητή αποδοχή του κηρύγματος του Χριστού και των Αποστόλων τους έκανε μέλη της κοινωνίας της αγάπης, δηλαδή της Εκκλησίας. Ήταν μάλιστα τόσο έντονη η μεταξύ τους αγάπη και ενότητα, που, όπως μας πληροφορεί το παραπάνω κείμενο, είχαν τα πάντα κοινά (κοινοκτημοσύνη). Ακόμα πουλούσαν τα υπάρχοντά τους και με τα χρήματα που συγκεντρώνονταν φρόντιζαν να μην υπάρχει μέσα στην Εκκλησία κανένας φτωχός.

Η ζωή της Αγίας Τριάδας διαμορφώνει τη ζωή των χριστιανών

Αναρωτιέται κανείς: πώς αυτοί οι άνθρωποι σε τόσο μικρό χρονικό διάστημα έκαναν πράξη αυτό που αποτελεί ακόμα ζητούμενο για κάθε πολιτισμένη κοινωνία; Ο ίδιος ο Χριστός με τα λόγια του και πολύ περισσότερο με την ίδια του τη ζωή είχε αφήσει αυτή την παρακαταθήκη στους μαθητές του. "Έτσι θα σας ξεχωρίζουν όλοι πως είστε μαθητές μου, αν έχετε αγάπη ο ένας για τον άλλο... Όπως με αγάπησε ο Πατέρας, έτσι σας αγάπησα κι εγώ· μείνετε στην αγάπη μου πιστοί. Και θα μείνετε πιστοί στην αγάπη μου, αν τηρήσετε τις εντολές μου, όπως εγώ τήρησα τις εντολές του Πατέρα μου και γι' αυτό μένω πιστός στην αγάπη του. Σας τα είπα αυτά, ώστε η χαρά η δική μου να είναι μέσα σας, κι η χαρά σας να είναι πλήρης. Αυτή είναι η δική μου εντολή: να αγαπάτε ο ένας τον άλλο, όπως εγώ σας αγάπησα" (Ιωάν. 13,35· 15,9-12). Όπως δηλαδή τα τρία πρόσωπα της Αγίας Τριάδας, ο Πατέρας, ο Υιός και το Άγιο Πνεύμα, ζουν ενωμένα με το σύνδεσμο της αγάπης, έτσι καλούνται και οι μαθητές του Χριστού να μιμηθούν την ίδια τη ζωή του Θεού και να ζουν ενωμένοι με την αγάπη. Αυτό άλλωστε θα είναι, σύμφωνα με τα λόγια του Χριστού, το διακριτικό γνώρισμα των χριστιανών.

Για τους πιστούς συνεπώς ο Θεός δεν είναι ένα απόμακρο, ανώτατο ον, αλλά Αυτός που με τη ζωή Του διαμορφώνει τη ζωή τους, μια ζωή που βασίζεται στην ελευθερία, την κοινωνικότητα και την αγάπη.

Η αγαπητική σχέση με το Θεό ανακαινίζει τον άνθρωπο

Η σχέση αγάπης που αναπτύσσεται ανάμεσα στον άνθρωπο και στο Θεό και η οποία προϋποθέτει τη σχέση αγάπης του ανθρώπου προς το συνάνθρωπό του δημιουργεί νέα δεδομένα για τον άνθρωπο.

- Μπαίνουν οι βάσεις για κάτι καινούριο και αλλιώτικο στη ζωή, που χαρίζεται, αλλά ταυτόχρονα κατακτιέται με κόπο, αγώνες και θυσίες.
- Ξεκαθαρίζουν οι αντιλήψεις για το Θεό και οι σχέσεις ανθρώπου-Θεού. Από σχέσεις αφέντη-δούλου γίνονται σχέσεις Πατέρα-παιδιού.
- Καθορίζονται πλέον με βάση την αγάπη οι σχέσεις ανάμεσα στους ανθρώπους.
- Αλλάζουν οι σχέσεις του ανθρώπου με τον υλικό κόσμο, αφού ο άνθρωπος βλέπει σ' αυτόν τη δημιουργία του Θεού (Ρωμ. 8,20-21).
- Ελευθερώνεται ο άνθρωπος από την αστοχία, το κακό και το θάνατο.
- Βεβαιώνεται η ελευθερία που χαρίζει ο Θεός στον άνθρωπο, που τον απαλλάσσει από κάθε μορφής εξάρτηση και υποδούλωση.
- Προσφέρεται στον άνθρωπο η δυνατότητα για δυναμική δράση μέσα στον κόσμο με στόχο τη διαρκή ανανέωση και μεταμόρφωσή του στην κατεύθυνση της Βασιλείας του Θεού.

Με βάση τα παραπάνω η αγαπητική σχέση Θεού και ανθρώπου δημιουργεί έναν καινούριο κόσμο, μια νέα δημιουργία, αφού "όποιος ανήκει στο Χριστό είναι μια καινούρια δημιουργία· τα παλιά πέρασαν, όλα έγιναν καινούρια" (Β' Κορ. 5,17). Με τη συνέργεια Θεού και ανθρώπου διαμορφώνεται ένα νέο ήθος και σε προσωπικό και σε κοινωνικό επίπεδο. Ο πιστός καλείται να πετάξει από πάνω του τον παλιό του εαυτό και να ντυθεί τον καινούριο άνθρωπο, που ο Θεός έπλασε κατά το σχέδιό του, για να ζει με δικαιοσύνη και αγιότητα που προέρχονται από την αλήθεια (Εφεσ. 4,23-24).

Ο ερωτευμένος με το Θεό άνθρωπος δε μένει ποτέ ο ίδιος. Αλλάζει ο εαυτός του, αλλάζει και η ζωή του αφού αποκτά νόημα. Μεταμορφώνεται μέχρι τα βάθη της ύπαρξής του. Και δεν είναι μόνος του. Είναι μέλος του Σώματος του Χριστού, της μεταμορφωμένης ανθρωπότητας. Και αισθάνεται έντονη την ανάγκη αυτή τη μεταμόρφωση να τη μεταδώσει και στον υπόλοιπο κόσμο.

Η συνεργασία Θεού και ανθρώπου δημιουργεί ιστορία

Η ενανθρώπηση του Χριστού και η ίδρυση της Εκκλησίας του απέφερε μια βαθιά τομή στην παγκόσμια ιστορία και ο Χριστιανισμός σταδιακά κατέκτησε με δημιουργικό τρόπο όλους τους χώρους ζωής, σκέψης, δράσης και έκφρασης. Οδήγησε σε αφύπνιση λαών, σε αλλαγή συνειδήσεων, στον κλονισμό απαράδεκτων συνθηκών ζωής, σε πίεση για καλύτερη κι αλλιώτικη ζωή. Δημιούργησε έτσι έναν νέο πολιτισμό, που τον ανανεώνει διαρκώς. Δεν νοιάζεται μόνο για το κακό που υπάρχει μέσα στην προσωπική ύπαρξη του καθενός, αλλά και για το κακό που φωλιάζει μέσα σε κάποιες κοινωνικές δομές, σε θεσμούς και σε καταστάσεις. Ο πιστός γνωρίζει ότι για να προχωρήσει η ζωή μπροστά και να ζήσει ο κόσμος σύμφωνα με το όραμα της Βασιλείας του Θεού πρέπει να συμβαδίζουν οι αγώνες για προσωπική τελείωση και για κοινωνικές μεταβολές με την αλλαγή αρνητικών δομών, θεσμών και καταστάσεων. Η αλήθεια του Χριστιανισμού είναι αδιάσπαστα δεμένη με τη δράση ενάντια σε κάθε εκμετάλλευση, καταπίεση, καταδυνάστευση και απανθρωπιά.

Τέτοιους αγώνες ο Χριστιανισμός και η Εκκλησία έχει να δείξει πολλούς. Μπορεί κανείς να θυμηθεί από τη νεώτερη ιστορία,

- το έργο της Εκκλησίας για τη διατήρηση της εθνικής συνείδησης και την ανακούφιση των υποδούλων την εποχή της τουρκοκρατίας (το διδακτικό έργο του πατρο-Κοσμά του Αιτωλού αποτελεί κλασικό παράδειγμα),
- τη συμμετοχή της Εκκλησίας στον εθνικοαπελευθερωτικό αγώνα του 1821,
- το φιλανθρωπικό έργο που ανέλαβε η Εκκλησία μετά την επανάσταση, αναπληρώνοντας την ανυπαρξία θεσμών κοινωνικής πρόνοιας από την Πολιτεία,
- την υποστήριξη, ηθική και υλική, που εκδήλωσε προς ομάδες πληθυσμού που την είχαν ιδιαίτερα ανάγκη.

Θα μπορούσε επίσης κάποιος να αναφέρει την αντίσταση των χριστιανών εναντίον ολοκληρωτικών, δικτατορικών καθεστώτων, ιδιαίτερα στη Λατινική Αμερική και τους αγώνες για ελευθερίες και δικαιώματα των έγχρωμων της Αμερικής και της Αφρικής και για την κατάργηση των φυλετικών διακρίσεων.

Οι άγιοι πρότυπα συνεργασίας με το Θεό για τη μεταμόρφωση του κόσμου

Για την Εκκλησία πρότυπα ανθρώπων που η αγαπητική τους σχέση με το Θεό τους οδήγησε να αλλάξουν τη ζωή τους και να επέμβουν με τη δράση τους μέσα στην ιστορία είναι οι άγιοι. Αυτοί κάνοντας πράξη τον έρωτά τους για το Θεό, με το μαρτυρικό τους αίμα πολλές φορές, βοήθησαν στο να ριζώσει η Εκκλησία, να αναπτυχθεί και να μεταδώσει την μεταμορφωτική της δύναμη σε όλο τον κόσμο. Οι άγιοι δεν είναι ένα φαινόμενο περασμένων εποχών, αφού κατά την εποχή της τουρκοκρατίας έχουμε ένα πλήθος νεομαρτύρων, αλλά και κατά τον αιώνα μας έχουμε αγίους που τιμά η Εκκλησία μας, όπως τον Άγιο Νεκτάριο Αιγίνης, τον Άγιο Χρυσόστομο Σμύρνης, τον Άγιο Νικόλαο τον Πλανά κ.ά.

Ο Θεός καλεί κάθε πιστό να γίνει άγιος, όπως είναι κι Αυτός άγιος. Να γεμίσει δηλαδή την ύπαρξή του από την ύπαρξη του Θεού, να αλλάξει τον εαυτό του και να εργαστεί με τις "μικρές" και τις "μεγάλες" πράξεις του για τη μεταμόρφωση όλου του κόσμου και την ολοκλήρωση της ιστορίας. Έτσι ζουν και βιώνουν την ύπαρξη του Χριστού στη ζωή τους οι άγιοι, όπως φαίνεται και από την εκμυστήρευση ενός από τους "εκρηκτικότερους" αγίους της Εκκλησίας μας, του Συμεώνος του Νέου Θεολόγου:

"Κλαίγοντας πάντοτε, βγήκα στην αναζήτησή Σου, Άγνωστε. Συντετριμμένος από τη θλίψη και από την κατάνυξη, απολησμόνησα εντελώς τον εαυτό μου και όλο τον κόσμο κι όσα βρίσκονται στον κόσμο, μη διατηρώντας στο πνεύμα μου τίποτα απ' ό,τι είναι αισθητό. Τότε φανερώθηκες Εσύ, Αόρατε, Άπιαστε, Ανέγγιχτε. Αισθάνθηκα πως μου καθαρίζεις το νου, πως μου ανοίγεις τα μάτια της ψυχής μου, πως μου επέτρεψες να θαυμάσω πιο τέλεια τη δόξα σου και πως Συ ο ίδιος μεγάλωνες μέσα στο φως...Αστραποβολούσες πέρα από κάθε μέτρο και φαινότανε σα να μου παρουσιαζόσουνα ολόκληρος, στο καθετί, σε μένα που έβλεπα καθαρά. Τόλμησα τότε να σε ρωτήσω λέγοντας: "Ποιος είσαι, Κύριε; Πότε για πρώτη φορά με καταξίωσες εμένα τον

άθλιο αμαρτωλό, ν' ακούσω τη γλύκα της φωνής Σου"; Μου μίλησες με τέτοια τρυφερότητα, που ρίγησα και καταγοητεύτηκα. Αναρωτιόμουν πώς και γιατί ευεργετήθηκα με τις χάριτές Σου. Μου είπες: "Είμαι ο Θεός, που έγινα άνθρωπος για την αγάπη σου. Κι επειδή με πόθησες και μ' αναζήτησες μ' όλη σου την ψυχή, τώρα θα' σαι αδελφός μου, φίλος μου, συγκληρονόμος της δόξας μου". Μου το' πες και σώπασες. Έπειτα; Αργά απομακρύνθηκες από μένα, λατρευτέ μου και γλυκέ μου Δάσκαλε, Κύριε Ιησού Χριστέ μου".

Αποσπάσματα (σε ελεύθερη απόδοση) από τη Δεύτερη Ευχαριστία προς το Θεό, στη Φιλοκαλία 19Α, Πατερικές Εκδόσεις "Γρηγόριος ο Παλαμάς", Θεσσαλονίκη 1983, σσ. 580-586.

ΤΙ ΔΕΝ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΞΕΧΑΣΩ

- ***Η ζωή των προσώπων της Αγίας Τριάδας διαμορφώνει και τη ζωή των ανθρώπων, μια ζωή που βασίζεται στην αγάπη, την ελευθερία και την κοινωνικότητα.***
- ***Η αγαπητική σχέση με το Θεό ανακαινίζει εσωτερικά τον άνθρωπο, που σε συνεργασία με το Θεό μεταμορφώνει ολόκληρη την κτίση.***
- ***Οι πιστοί πρωτοστατούν στους αγώνες ενάντια στο κοινωνικό κακό, ενάντια σε καθετί που οδηγεί στην αδικία, την εκμετάλλευση, την απανθρωπιά, αλλάζοντας την ιστορία με όραμα τη Βασιλεία του Θεού.***
- ***Πρότυπα συνεργασίας Θεού και ανθρώπου μέσα στην ιστορία είναι οι άγιοι της Εκκλησίας, τους οποίους κι εμείς καλούμαστε να μιμηθούμε.***

ΕΧΟΥΝ ΣΗΜΑΣΙΑ ΑΥΤΑ ΓΙΑ ΤΗ ΖΩΗ ΜΟΥ;

1. *Μπορεί να είναι πραγματικός χριστιανός ένας άνθρωπος που δεν εκδηλώνει σε κάθε στιγμή της ζωής του την αγάπη; Γιατί;*
2. *Γιατί ο Χριστιανισμός από τη φύση του είναι ριζικά αντίθετος σε κάθε εκμετάλλευση, καταπίεση και απανθρωπιά;*
3. *Πώς μπορεί ο πιστός στις μέρες μας με τις πράξεις του να "γράφει" ιστορία;*
4. *Τι γνωρίζεις για τη ζωή και τη δράση του Αγίου ή της Αγίας, του οποίου ή της οποίας φέρεις το όνομα;*